

Ariyə və əmanət

Ariyə[1] və əmanət[2]

Sual 1824: Zavodda baş verən yanğın nəticəsində orada olan hər şey, o cümlədən, xammal, dəzgahlar, materiallar və bəzi fəndlərin orada əmanət qoyduqları mallar yanmışdır. Bunlara zavodun sahibi zamindir, yoxsa zavodu idarə etmək məsuliyyətini daşıyan şəxs?

Cavab: Əgər yanğına heç kim səbəbkar olmayıbdırsa və zavoda əmanət qoyulan malların qorunmasında heç kim səhlənkarlıq göstərməyibdir, bunlara kimsə zamin deyildir.

Sual 1825: Bir şəxs özünün yazılı vəsiyyətnaməsini başqa bir şəxsə əmanət vermişdir ki, ölümündən sonra bu vəsiyyətnaməni onun böyük övladına versin. Amma bu şəxs vəsiyyətnaməni onun övladına verməkdən boyun qaçırır. Onun bu işi əmanətə xəyanət sayılır mı?

Cavab: Əmanət verən şəxsin təyin etdiyi şəxsə əmanəti qaytarmaqdan boyun qaçırmak bir növ xəyanət hesab olunur.

Sual 1826: Hərbi xidmət müddətində şəxsi istifadə üçün hərbi hissədən müəyyən əşyalar təhvil almışdım, amma hərbi xidmət müddəti başa çatdıqdan sonra onları hərbi hissəyə təhvil vermədim. İndi bu əşyalara görə mənim vəzifəm nədir? Onların pulunu Mərkəzi Bankın ümumi hesabına köçürmək kifayət edirmi?

Cavab: Əgər hərbi hissədən alığınız əşyalar “ariyə” ünvanında olubdursa, bu əşyalar qaldığı təqdirdə onların özünü hərbi hissəyə qaytarmalısınız. Amma əgər bu əşyaları qorumaqda səhlənkarlıq göstərdiyinizə görə - hətta onları geri qaytarlığı yubatdığınıza görə - bu əşyalar aradan gedibdir, onların oxşarını və ya pulunu hərbi hissəyə verməlisiniz. Əks təqdirdə, sizin öhdənizə heç nə düşmür.

Sual 1827: Etibarlı bir şəxsə başqa bir şəhərə aparması üçün müəyyən məbləğ pul verdilər. Amma pullar yolda oğurlandı. Bu şəxs bu pullara zamindirmi?

Cavab: Pulları qorumaqda onun səhlənkarlıq göstərdiyi sübuta yetməyənədək, o, bu pullara zamin deyildir.

Sual 1828: Məscidin təmirinə lazım olan materialları almaq üçün məscidin idarə heyəti mənə məhəllə sakinlərinin məscidə bağışladıqları puldan müəyyən məbləğ pul verdi. Amma bu pul mənim şəxsi əşyalarımla birlikdə yolda itdi. Mənim vəzifəm nədir?

Cavab: Əgər bu pulu qoruyub saxlamaqda səhlənkarlıq etməmisinizsə, pula zamin deyilsiniz.

[1] Ariyə – bir əqqiddir (müqavilədir) və burada əqqdin bir tərəfi digər tərəfə onun malından havayı olaraq istifadə etməsinə icazə verir.

[2] Əmanət – bir əqqiddir və burada əqqdin bir tərəfi öz malını digər tərəfin yanında onu qoruyub saxlaması üçün qoyur.